

**Eksjö
kommun**

**Linnéskolans plan mot diskriminering, trakasserier och
kränkande behandling i skolan**

Läsåret 2024/2025

23 augusti 2024

Gäller för: Linnéskolan, barn- och utbildningssektorn
Giltig: Läsåret 2024/2025

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i skola

Denna plan grundar sig på bestämmelser i 6 kap Skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Planen omfattar Linnéskolans grundskola, förskoleklass och fritidshem, och gäller från och med 2024-08-16 till och med 2025-08-16.

Innehåll

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i skola	2
Vision.....	4
Kartläggning.....	4
Delaktighet och förankring.....	4
Utvärdering av fjolårets plan och nulägesanalys.....	5
Fokisområden på Linnéskolan att arbeta med läsåret 2024/2025	9
Främjande insatser	10
Förebyggande insatser	11
Hur utvärdering av fokusområdena och planen mot diskriminering, kränkande behandling och trakasserier ska utvärderas.....	12
Rutiner för ärendehantering av kränkningar, diskriminering och trakasserier	12
Rutin för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever.....	13
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal.....	13
Kränkningar på nätet.....	14
Bilaga: Begrepp, diskrimineringsgrunder och exempel	15
Diskriminering	15
Direkt diskriminering.....	15
Indirekt diskriminering	15
Trakasserier och kränkande behandling.....	15
Kränkande behandling.....	15
Sexuella trakasserier.....	16
Repressalier.....	16
Diskrimineringsgrunder	17
Kön.....	17
Könsidentitet eller könsuttryck	17
Etnisk tillhörighet.....	18
Religion eller annan trosuppfattning	18
Funktionsnedsättning.....	19
Sexuell läggning.....	19
Ålder.....	19

Vision

Alla barn har samma rättigheter och värde. Ingen ska utsättas för kränkande behandling eller diskriminering.

Kartläggning

Linnéskolan arbetar systematiskt för att undersöka vad det finns för behov, styrkor och brister på skolan, ur ett likabehandlingsperspektiv.

Kartläggningsmetoder som används på Linnéskolan:

- Trivselenkät för eleverna under läsåret. Syftet är att ringa in eventuella otrygga platser, hur trygg man känner sig på skolan, om man har vänner i skolan, och så vidare.
- Skolenkät åk 3-6 som genomförs i Eksjö kommuns alla skolor.
- Sociogram utförs en gång per termin, detta för att personal ska kunna upptäcka grupperingar, konstellationer och utanförskap och jobba vidare med detta vid behov.
- Draft-it, som är ett system där all misstanke om kränkande behandling anmäls. Utifrån statistiken i Draft-it, kan man se vad Linnéskolan behöver arbeta mer med, förebygga och utveckla.
- Utvecklingssamtal två gånger per läsår där lärare möter elev och vårdnadshavare.
- Likabehandlingsteamet träffas regelbundet och kartlägger olika områden gällande likabehandlingsarbetet.
- Elevhälsomöten som utgår från klassdokumentet. Diskussion och kartläggning av nuläge på både grupp och individnivå.
- Utvärdering för elever och personal, gällande hur likabehandlingsarbetet varit under läsåret.
- Elevrådet arbetar med trygghetsfrågor.
- Likabehandlingsarbetet ingår som en del i skolans systematiska kvalitetsarbete (LGR22:2.1)

Genom de olika kartläggningsmetoderna involveras både elever och personal. Syftet är att få information om stämningen på skolan och om händelser och situationer av betydelse för förskolans uppdrag att främja lika rättigheter och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Målet är att öka elevernas känsla av trygghet och välmående på skolan.

Delaktighet och förankring

Planen mot diskriminering och kränkande behandling innefattar elevernas, vårdnadshavarnas och skolans personals delaktighet. Elevernas delaktighet

sker genom regelbundna klassråd, fritidsråd och elevråd. Skolan erbjuder vidare föräldramöten och genomför brukarråd där vårdnadshavarna erbjuds möjlighet att vara delaktiga i skolans arbete. Under läsåret sker löpande gemensamma diskussioner tillsammans med personalen gällande hur skolan arbetar för att motverka diskriminering och kränkande behandling. För att förankra planen och dess innehåll sker det en genomgång av den på föräldramöten och brukarråd. Planen diskuteras vid varje terminsstart i respektive klass samt används som ett levande material vid aktuella händelser på skolan. Både eleverna och vårdnadshavarna är delaktiga i utvärderingar. Personalen diskuterar och fastställer sedan planen.

Personal på skolan hittar allt material på TEAMS via fliken "Värdegrundsarbete". Skolkurator ansvarar för att stötta personal i att hitta material och hur de kan genomföra arbetet i respektive årskurs. Varje klasslärare går igenom planen med eleverna, både vid höstterminens start och vårterminens start, med hjälp av en powerpointpresentation. Likabehandlingsteamet går i början av läsåret runt i klasserna och presenterar sig och informerar om likabehandlingsarbetet på skolan. Planen presenteras även på föräldramöten. Linnéskolans plan mot kränkande behandling mailas hem i en kortfattad informationsbroschyr. Planen finns tillgänglig på Linnéskolans hemsida Linnéskolan, Eksjö - Eksjö kommun (eksjo.se).

Utvärdering av fjolårets plan och nulägesanalys

Hur planen har utvärderats

Vi har under året genomfört diskussioner i personalgruppen och då använt oss av reflektionsprotokoll. Vi har skrivit ner vad vi gjort, hur det gått och hur vi vill arbeta vidare. Likabehandlingsteamet har gått igenom resultaten av skolenkäten och sammanfattat dessa. Statistiken i Draft-it sammanställs och analyseras.

Undersökning av statistik

I Eksjö kommun använder man systemet Draft-it för att tydliggöra arbetet med kränkande behandlingar. Draft-it visar statistik gällande alla anmälningar som inkommit. Statistiken är viktig i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Förra läsårets statistik för

Linnéskolan ser ut så här:

- Antal ärenden: 70. Vid vårterminens slut var 65 av dessa avslutade och 5 ligger kvar som aktiva ärenden då de ska följas upp till

hösten. Av de 65 avslutade ärendena bedömdes 22 ej vara kränkningar och 43 bedömdes vara kränkningar.

- Utsatt hon 50%, utsatt han 50%
- Utsättare hon 38,46%, utsättare han 61,54%.
- Kränkningarna var till största delen av verbala (32,5%), psykosociala (30%) och fysiska (23,75%). 6,25% var sexuella trakasserier, 5% trakasserier och 2,5% var diskriminerande.
- De flesta kränkningar sker på skolgården (41,67%), i klassrummen (18,33%) och i korridor (11,67%). Andra platser där kränkningar sker är i kapprum (8,33%), "annat" (5%) matsal (5%), omklädningsrum pojkar (3,33%), fritidsavdelningen (3,33%), idrottshall (4,6%), omklädningsrum flickor (1,67%), idrottshallen (1,67%)

Denna statistik ger en fingervisning om hur det ser ut på skolan. Man kan emellertid fundera över vad siffrorna betyder och antagligen ger detta inte hela bilden. Att 22 ärenden inte bedöms vara kränkningar betyder att man anmäler trots att man inte alltid vet om det är en kränkning det handlar om. Eftersom personalen ska anmäla vid endast misstanke om kränkning, så agerar man här på rätt sätt. Ibland kan till exempel en misstänkt kränkning i stället visa sig vara en jämbördig konflikt.

Vi kan se att flest kränkningar har varit verbala, jämfört med föregående läsår då de psykosociala låg i topp. Detta är något som ger oss anledning att granska dessa för att ge oss svar på hur vi kan förändra skolans värdegrundsarbete

Vad man också kan utläsa ur statistiken är, något förvånande, att det förekommer fler kränkningar i klassrummet än i kapprummet. Man kan tycka att det alltid finns en vuxen i barnens närhet under lektionstid och det skulle leda till färre kränkningar. Eller är det så att just vuxennärvaron gör att de vuxna fångar upp kränkningarna bättre och anmäler dessa, medan det i kapprummet sker kränkningar som ingen vuxen tar del av? Vi har vid utvärdering av arbetet med Draft-it funnit att vi vill förtydliga för samtlig skolpersonal när, och hur en kränkingsanmälan ska göras. Vi fortsätter också att informera eleverna om vad de ska göra när de anser sig kränkta.

Något vi tydligt ser utifrån statistiken är att skolan behöver fortsätta arbeta främjande och förebyggande. Ett strukturerat likabehandlingsarbete behövs fortsättningsvis. Ett gemensamt förhållningssätt på skolan är grundläggande i likabehandlingsarbetet.

Utvärdering av skolans fokusområde det gångna läsåret.

Vi ser att det är framgångsrikt att arbeta med värderingsfrågor i undervisningen. Det har även gett resultat att arbeta med "Bråka smartare"

och minimedling. Fokusområdet 23/24 har varit konflikthantering och där har minimedlingen varit viktig och givit skolpersonal en bra metod att arbeta utifrån. Minimedlingen hjälper eleverna att vara delaktiga och se att de själva är en del av processen till lösning. Att deras handling är en del av situationen som uppstått. De yngre eleverna kan ha svårt att pausa en konflikt för att reda ut senare, medan det är lättare för de äldre eleverna. Vi har sett att det ibland är positivt att vänta med att minimedla, då känslor och tankar hinner lägga sig lite. Vi ser att vinsterna är stora så att vi vill utveckla arbetet med minimedling.

Att vi har rastaktiviteter både förmiddags- och lunchrast är mycket positivt. Vi ser att eleverna är mer aktiva på rasterna och har något att göra. Det gör att det blir färre konflikter och fler elever blir inkluderade i lek. Det skapar möjligheter att rikta rastaktiviteter till elever som behöver det. Vi upplever att det är trevlig stämning på skolgården. När så många elever, i flera åldrar, har rast samtidigt på en relativt liten skolgård så drar vi slutsatsen att det finns en grundläggande respekt och medmänsklighet bland eleverna. Vi ser att våra rastvakter skapar trygghet på rasten och löser konflikter som inte tas med in på lektionen, vilket i sin tur leder till arbetsro i klassrummet.

Vi ser också att vi fortfarande har ett gediget fortsatt arbete med dessa frågor då konflikter och attityder ibland uppstår. Vi kan också se att samhällets utveckling gällande normer inom språk/bemötande visar sig även i skolan, vi behöver vara lyhörda och närvarande för att kunna möta detta i tidigt skede. Vi upplever ett trevligt bemötande elever emellan och även mellan elever och lärare, vilket också kan grundas på att värdegrundsarbetet utförs i samtliga klasser. Vårt arbete och organisation att vara många vuxna och vara närvarande med elever under hela skoldagen skapar ett tryggt och trevligt klimat. God sammanhållning och trevligt klimat mellan pedagoger och personal avspeglar sig på elevgrupper.

Arbetet med klassråd och elevråd har stärkts under året. Alla årskurser är nu representerade på elevrådet och det har skapat delaktighet och inflytande. Det är bra att få frågor som ska diskuteras på klassråd innan elevrådet. Det är en viktig del i att skapa förståelse för demokratin och hur samhället är uppbyggt. Även i klasserna arbetas med demokratiska processer som ex. omröstning vid olika beslut.

Sociogrammen hjälper oss att fånga upp elever och se hur en grupp fungerar. Det hjälper oss i arbetet med gruppen och att göra bra grupperingar i klassrummet. Eleverna kan reflektera när de gör sina val rörande vilket beteende som skapar goda förutsättningar för studiero och kring vilken del de själva har i det. Det är viktigt att pedagogerna i klassen använder sociogrammet i sitt arbete. Att kunna använda det med ett digitalt verktyg skulle underlätta arbetet.

Arbetet med Space, vår särskilda undervisningsgrupp, ger utrymme för att skapa förståelse bland elever, för olika behov och olikheter. Vi ser dock att det inte är lika tydligt för alla då det inte är en jämn fördelning bland de olika stadierna som nyttjar Space.

Trelärarsystemet skapar möjligheter till flexibilitet i årskurserna, exempelvis i gruppindelningar och samarbete. Det skapar även trygghet både hos elever och pedagoger och minskar behov av vikarier. Det gör att eleverna får träffa pedagoger som de känner och vi får en ökad kvalitet i undervisningen när vi har ordinarie personal på plats. Vi ser att trelärarsystemet ger möjlighet till att eleverna känner sig trygga med fler vuxna och en trygghet mellan kollegor att man alltid har någon att bolla med. Det finns dock en baksida med att vi täcker upp för varandra och det är att resurstid för elever kan försvinna.

Kompisklasser bidrar till ökad trygghet för de yngre eleverna och till att fler elever känner varandra på skolan. Vi tror att det också kan bidra till en ökad trygghet och det i sin tur leder till en god närvaro på skolan. Vi behöver fortsätta att utveckla arbetet med kompisklasserna för att det ska få den önskade effekten. Det behöver arbetas med mer kontinuerligt och kanske med andra klasser än tidigare för att det ska bli av och för att det ska kännas meningsfullt. Eleverna önskar gärna att innehållet anpassas efter ålder vilket gör att vi kanske behöver ändra vilka klasser som träffas och när under terminen vi genomför träffarna. Draft-it bidrar till snabbare åtgärder och till att händelser och situationer uppmärksammas och arbetas med. Vi ser att vi får en tydligare arbetsgång i våra trygghetsärenden men vi behöver fortsätta att ha genomgångar så att alla känner sig väl förtrogna med systemet och vad som förväntas av respektive pedagog och när Likabehandlingsteamet ska jobba med ärendet. Vi har använt oss av systemet för att analysera statistiken för att kunna arbeta mer främjande och förebyggande.

Utvärdering av skolans värdegrundsarbete

Skolenkäten visar att både eleverna och pedagogerna tycker att skolan har bra ordningsregler och att rastaktiviteterna är viktiga. Både elever och lärare har en god kännedom om varför vi har en plan mot diskriminering och kränkande behandling. För eleverna bör däremot målen förtydligas. Både elever och pedagoger tycker att rastaktiviteterna är viktiga. Det framgår att det finns ett behov av att gå igenom rastreglerna så att alla vuxna på skolan har en samsyn kring dessa. När kompisklasser skulle utvärderas tyckte de flesta elever att dessa var bra. Så även pedagogerna som dock har tankar om hur förbättringar kan göras.

Vid frågor gällande värdegrundsarbetet framkommer ett önskemål från elevernas sida att vi arbetar vidare kring diskrimineringsgrunderna gällande frågor som rör förståelse för andra

kulturer och religioner samt hur man kan vara olika beroende på funktionsnedsättningar. Pedagogerna delar elevernas syn men har även önskemål att genus och hederskultur ska tas upp i värdegrundsarbetet.

Nytt för i år var en föreläsning som gavs av Sara Salomonsson som arbetar som skolsköterska i Eksjö kommun. Detta skedde i samarbete med Linnéskolans skolsköterska och kurator. Efter föreläsningen fick eleverna möjlighet att samtala individuellt eller i grupp kring tankar och känslor i ämnet. Den feedback som givits är att det var en bra, men något svår och för omfattande lektion. Till nästa läsår avser vi införa föreläsningen i egen regi men vi behöver anpassa den utifrån feedbacken. även kommande år behöver den anpassas. Något annat som tillkommit i skolans värdegrundsarbete är den föreläsning som eleverna i åk. 6 fick under vårterminen som en del av skolans arbete med porrkritiska samtal. Föreläsningen utgör ett utmärkt underlag för samtal kring bland annat respekt och samtycke

Fokusområden på Linnéskolan att arbeta med läsåret 2024/2025

Utifrån vad som framkom vid utvärdering av planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling beslutades det att fokusera på och arbeta vidare med följande punkter under läsåret 24/25. Detta vid sidan av redan beslutade förebyggande och främjande insatser. Ordnings- och rastregler aktualiseras vid terminsstart så att både pedagoger, vårdnadshavare och elever har en samsyn kring dessa.

Förtydligande av målen för vårt likabehandlingsarbete så att alla elever känner till dessa.

Fortsatt arbete med minimedling som metod för konfliktlösning. Genomgång vid terminsstart så att alla kan och känner sig trygga med metoden.

Värdegrundsarbete med fokus på hur vi alla är olika beroende på etnicitet, religion, kultur samt funktionsvariationer. Målet är att skapa en bättre förståelse för varandras bakgrund och nuvarande levnadsvillkor vilket minskar motsättningar och kränkningar. Genom att fokusera på diskrimineringsgrunderna; etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning samt funktionsnedsättning, blir eleverna uppmärksamma på när man kränker någon annan och vad det kan innebära. Med en ökad kunskap inom detta område är målet att såväl verbala som psykosociala kränkningar ska upphöra.

Införa möjlighet att digitalisera sociogrammen för att göra analysen av dessa enklare och mer lättarbetat.

Kompisklasserna kvarstår men i liten annan form där vi jobbar årskursvis under ht-24 och mellan olika årskurser vt-25. Detta för att stärka gemenskapen och tryggheten bland eleverna i årskursen innan vi arbetar äldre/yngre. Det är också viktigt att på ett bra sätt förbereda elever som behöver förutsägbarhet, innan vi träffar kompisklasser. Vi behöver lyfta arbetet med kompisklasser i arbetslagen och hjälpa varandra att få idéer till vad vi kan göra tillsammans. Eleverna kan också själva komma med förslag på klassråden och elevrådet.

Vi behöver arbeta för att Draft-it används som ett hjälpmedel i det förebyggande arbetet och till att arbeta med saker i ett tidigt skede. En genomgång om Draft-it för personalen vid terminsstart gör så att alla blir trygga med hur vi ska använda systemet och varför det är viktigt att vi använder det lika.

Främjande insatser

Syftar till att skapa en trygg skolmiljö och förstärka respekten för allas lika värde och riktas mot alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning.

- Alla får komma till tals.
- På skolan är vi vuxna förebilder för eleverna genom att t ex visa arbetsglädje, ha ett trevligt bemötande och visa omsorg.
- Vi vuxna uppmuntrar elevernas egna initiativ till att anordna aktiviteter för varandra.
- Samtliga på skolan har ett gemensamt förhållningssätt gällande hur man hanterar konflikter. För detta fordras ett aktivt arbete på skolan, bland elever och personal, för att få en samsyn gällande konflikthantering och likvärdighet gällande hur vi agerar när det finns misstanke om kränkningar. Det kan behövas ett gemensamt material för personal och elever i detta arbete och konceptet ”bråka smartare” via Medlingscentrum, kan vara ett stöd i detta främjande arbete.
- Under läsåret -24/25 kommer Linnéskolan fortsätta arbeta med ”kompisklasser” under året där klasser, två och två, samarbetar med varandra på olika sätt, t ex gemensamma aktiviteter.
- Vänskapsveckor under hösten, där man på hela skolan fokuserar ännu mer på vänskap, relationer, gemenskap. Man har främjande aktiviteter och övningar både på lektioner och raster.
- Elevrådet träffas regelbundet och arbetar med arbetsmiljön och likabehandlingsarbetet.
- Personal på skolan är lyhörda för elevers och vårdnadshavares signaler.
- Personalen på skolan träffas i arbetslag där man reflekterar och utvecklar arbetet tillsammans.

- Personalen träffas regelbundet i arbetsmiljö-grupper där man arbetar metodiskt gällande olika frågor.
- Skolsköterskan har hälsofrämjande samtal med elever samt eventuellt vårdnadshavare, i förskoleklass, åk 2, åk 4 samt uppföljande samtal vid behov.
- Styrda rastaktiviteter.
- Styrda rastkompisar.
- Lekgrupper under raster.
- Låda med tips på aktiviteter, som finns under raster för eleverna.
- Alla elever erbjuds att vara med i olika rastverksamheter på lunchrasterna. Fritidspedagogerna ansvarar för rastverksamheten.
- Personalen arbetar för att skapa relation med eleverna, detta för att främja trygghet och trivsel.
- Skolkurator deltar i klassernas värdegrundsarbete och arbetar med riktade insatser efter behov.
- Hälsofrämjande lektioner i mellanstadiet hålls av skolsköterska och kurator, med olika inriktningar beroende på klassens behov just då, tar bland annat upp vikten av god sömn, kost, trygghet och goda relationer.
- Återkommande diskussioner om etik, moral, demokrati och jämställdhet genomförs i skolans olika ämnen.
- På friluftsdagar blandas eleverna från olika klasser så de lär känna varandra i olika åldrar, detta främjar trygghet och gemenskap på skolan.
- På fritids är det blandade åldrar vilket främjar gemenskapen och tryggheten på skolan.

Förebyggande insatser

Syftar till att ta bort hinder i förväg när vi vet eller tror att det finns anledning.

Förebyggande arbete:

- Tydliga gemensamma ordningsregler.
- Tydliga regler gällande fotbollsplan, bandyplan och kingplan finns för att förebygga konflikter utomhus bland eleverna.
- Rastvärdar utomhus som cirkulerar bland eleverna och är aktiva, för att förebygga att det sker kränkningar eller trakasserier utomhus och öka tryggheten bland eleverna.
- Skolfrånvaro kartläggs av pedagoger och elevhälsan, under läsåret.
- Alla uppmärksammar kränkande attityd och beteende.

- Fortgående samtal bland elever och personal om hur vi pratar med varandra och vilka attityder som är okej, så att alla förstår och känner sig inkluderade.
- Vi har nolltolerans gällande svordomar, kränkande ord och kränkande attityder och vi arbetar aktivt med detta.
- Likabehandlingsteamet har regelbundna träffar för att upptäcka och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på Linnéskolan.
- Elevhälsoteamet har regelbundna träffar kring det förebyggande elevhälsoarbetet.
- Vid behov har skolan särskilda förebyggande insatser i klasser, grupper och hos enskilda individer.
- Sociogram
- Vänskapsveckor

Hur utvärdering av fokusområdena och planen mot diskriminering, kränkande behandling och trakasserier ska utvärderas

Planen ska löpande utvärderas under året med hjälp av reflektionsprotokoll både med elever, personal och föräldrar och sedan sammanfattas i juni 2025.

Det bör utvärderas genom att personal får frågor att svara på enkäter och som sedan används som samtalsunderlag vid gemensamma diskussioner. Innehållet i frågorna skall beröra känsla av trygghet i diskrimineringsgrunderna, om personalen känner en ökad kompetens inom området och i vilken utsträckning man använt sig av detta i sin yrkesroll.

Planen för läsåret 24/25 ska utvärderas senast 2025-06-15

Ansvarig för att årets plan utvärderas är rektor.

Rutiner för ärendehantering av kränkningar, diskriminering och trakasserier

Personalen på skolan som elever och föräldrar kan vända sig till vid misstankar om kränkning, trakasserier eller diskriminering.

Linnéskolans likabehandlingsteam

- Rektor Anna Sandberg, rektor (anna.sandberg@eksjo.se)
- Julia Sterbrant, skolkurator (julia.sterbrant@eksjo.se)
- Mikaela Renebrant, Idrottslärare F-6
- Anna Dahné, Förskoleklass
- Mirjam Delavaux, SVA-lärare 4-6
- Maud Gustavsson, klasslärare mellanstadiet
- Axel Hageltorn, Fritidshem
- Emelie Bergström, Särskild undervisningsgrupp, Space

Rutin för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Rutin för när en elev upplever sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av annan elev. Allt dokumenteras i Draft-it:

- Händelsen registreras samma dag som det aktualiserats. Rektor tar del av händelsen.
- Rektor och Likabehandlingsteamet går igenom anmälan.
- Händelsen utreds alltid. Utredningen kan ske på olika sätt. Om händelsen misstänks vara av en allvarigare grad så kopplas Likabehandlingsteamet in. Om händelsen verkar vara mindre allvarlig så utreder personalen på plats, där händelsen skett.
- När Likabehandlingsteamet kopplas in så har man enskilda samtal med utsatt person och utsättande person.
- Ev. åtgärder sätts in. Åtgärderna kan variera beroende på situation.
- Uppföljning sker.
- När händelsen är utredd och avslutad så rapporteras denna vidare till huvudman. Rektor ansvarar.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Rutin för när en elev upplever sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av personal. Allt dokumenteras i Draft-it:

- Händelsen registreras samma dag som det aktualiserats.
- Händelsen utreds av rektor.
- Rektor har enskilda samtal med utsatt person och utsättande person.
- Eventuella åtgärder sätts in.
- Uppföljning sker.

När händelsen är utredd och avslutad så rapporteras denna vidare till huvudman. Rektor ansvarar.

Rutiner för att utreda, åtgärda och dokumentera när elev är utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av rektor:

- Händelsen anmäls till huvudman.
- Händelsen utreds alltid. Utredningen kan ske på olika sätt.
- Eventuella åtgärder sätts in.
- Uppföljning sker.

Kränkningar på nätet

Ofta börjar kränkningar i skolan och fortsätter sedan när man kommer hem, som SMS eller kanske på Tik Tok, Facebook, Instagram, Snapchat eller Kik.

Alla former av mobbning som har koppling till skolan måste utredas av dem som har ansvar för skolan, till exempel rektorn eller rektorns chef. Om kränkningarna har ett samband med skolans verksamhet är skolan skyldig att utreda vad som hänt och se till att kränkningarna upphör. Vilka nätkränkningar som har samband med skolan måste bedömas från fall till fall. Ofta handlar det om att en elev blivit utsatt för kränkningar av andra elever på skolan.

Så här beskriver Skolverket skolans ansvar i de allmänna råden ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling”:

”Med internet och mobiltelefoner suddas gränserna mellan skolan och fritiden ut. Ofta går verbala och fysiska kränkningar i verksamheten hand i hand med kränkningar på nätet. Om påstådda kränkningar har en koppling till verksamheten är den skyldig att utreda det inträffade. Verksamheten har en skyldighet att ingripa vid trakasserier och kränkande behandling och lagen gör inte skillnad på om kränkningarna sker på skolgården eller på nätet.” ... ”Det som börjar med utfrysning under skoldagen fortsätter med elaka rykten och kränkande bilder från samma elever på nätet på kvällen. Om trakasserier och kränkningar som begås på barnens och elevernas fritid även fortsätter i verksamheten ska dessa utredas på samma sätt som sådana trakasserier och kränkningar som bara förekommer i verksamheten.”

Vårdnadshavare har alltid ett ansvar för sina barns välmående och för vad barnen gör. Skolan har ansvar för att eleverna ska ha en trygg lärmiljö och alla vuxna på skolan ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Enligt läroplanen ska skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande. Det ingår inte i Skolinspektionens och BEO:s uppdrag att granska vårdnadshavare.

Bilaga: Begrepp, diskrimineringsgrunder och exempel

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att en använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon

diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook). Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Att skolpersonal fotograferar eller filmar en elev som är i affekt utan elevens samtycke (Skolinspektionens beslut 2020-10-20 med diarienummer SI 2020:3427 och 2020-12-12 med diarienummer SI 2019:6258)
- Oproportionerliga fysiska ingripanden av skolpersonal (Barn- och elevombudets beslut 2020-12-16 med diarienummer SI 2019:10119 och Skolinspektionens beslut 2021-01-21 med diarienummer SI 2019:2587)
- Sexårigt barn som slår och sparkar annat barn på förskolan (Skolinspektionens beslut 2021-01-19 med diarienummer SI 2020:6465)
- Nedsättande kommentarer och bilder på sociala medier (Barn- och elevombudets beslut 2019-07-09 med diarienummer SI 2019:2080 och Skolinspektionens beslut 2020-02-27 med diarienummer 2019:4147)
- Psykiska kränkningar genom utfrysning (Skolinspektionens beslut 2016-11-30 med diarienummer 41-2016:5970)

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelande. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

- Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.
- Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.
- Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som har mörk hudfärg, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. 17

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier] • Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]